

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

**УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ВІСНИК

**економіки транспорту і промисловості
(збірник науково-практичних статей)**

Випуск 41

**The bulletin of transport and
industry economics
№ 41**

Харків – 2013

УДК 338.47:338.45

"Вісник економіки транспорту і промисловості" є збірником статей про теоретичні і практичні дослідження у справі економіки транспортної і промислової галузей України.

Збірник призначений для викладачів, наукових співробітників, аспірантів, студентів та фахівців, що спеціалізуються у відповідних або суміжних галузях науки, освіти і виробництва.

Матеріали друкуються українською або російською мовами з анотаціями українською, російською, англійською.

**Номер затверджено на засіданні
Вченої ради УкрДАЗТ.
Протокол № 1 від 29 січня 2013р.**

Редакційна колегія

Головний редактор - Дикань В.Л. - д.е.н., професор

Члени редакційної колегії

Горелов Д.О. - д.е.н., професор
Дейнека О.Г. - д.е.н., професор
Зайцева І.Ю. - д.е.н., професор
Золотарьов А.М. - д.е.н., професор
Іванілов О.С. - д.е.н., професор
Калабухін Ю.Є. – д.т.н., професор
Кірдіна О.Г. – д.е.н., професор
Компанієць В.В. - д.е.н., професор
Криворучко О.М. - д.е.н., професор
Позднякова Л.О. - д.е.н., професор
Українська Л.О. - д.е.н., професор
Чебанова Н.В. - д.е.н., професор
Шинкаренко В.Г. - д.е.н., професор
Яковлєв А.І. - д.е.н., професор

Адреса редакційної колегії: 61050, Харків, майдан Фейєрбаха, 7, кім. 500. Тел: 730-10-96, 730-10-97
e-mail: kafEOiUP@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 6469 від 29.08.2002 р.

ISSN 2075-4892

© Українська державна академія
залізничного транспорту 2013р.

*Збірник «Вісник економіки транспорту і промисловості»
входить до переліку фахових видань. Постанова ВАК
України №1 – 05/6 від 11.06.03 р.
(Бюлетень №7 за 2003 р. Перелік 12).
Постанова ВАК України №1 – 05/4 від 14.10.09 р.
(Бюлетень №11 за 2009 р. Перелік 7)*

*З електронною версією збірника можна ознайомитися на сайтах:
<http://www.kart.edu.ua/vetp>
<http://archive.nbuv.gov.ua>*

***«Вісник економіки транспорту і
промисловості» № 41***
Збірник наукових статей

Відповідальність за набір та викладення фактів у статтях несуть автори. Висловлені ними думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

Передрук матеріалів тільки з дозволу редакції збірника.

**Науковий редактор – к.е.н., І.Л.Назаренко
Редактор – к.е.н., І.В.Токмакова
Коректор – к.е.н, А.В. Толстова
Комп'ютерний дизайн – Т.М.Дягілева
Комп'ютерний набір - М.В.Корінь**

Підписано до друку 15 лютого 2013 р.
Формат паперу 60X84 1/16. папір писальний.
Умовн.-друк. Арк. 21,22. Обл. – вид. арк. 22,57.
Замовлення № Тираж 110. Ціна договірна

Видавництво УкрДАЗТу, свідоцтво ДКЗ 2874 від 12.06.2007р.
Друк ТОВ «Енергозберігаючі технології»
61050, Харків, Харківська набережна, 8.
Свідоцтво про реєстрацію ДК № 1360 від 19.05.03 р.

Зміст

Загальноекономічні питання

Дикань В.Л. Стратегічні пріоритети розвитку економіки України в умовах зміни світових центрів економічної та політичної влади	11
Гончаренко Н.І. Інтеграція українського ринку фінансових послуг у світову систему	17
Дикань В.В. Проблеми та перспективи інноваційного розвитку машинобудівного комплексу України	20
Домбровський О.Г. Трансформації Номо оесопотісус у часопросторі креативного суспільства	22
Дорошенко Г.О. Теоретичні аспекти управління банком індивідуальним кредитним ризиком	26
Журавльов О.В. Платіжні баланси в Україні і Білорусі: регулювання та шляхи вирівнювання	30
Калініченко Л.Л., Брунько О.О. Тенденції роздрібних банківських послуг в Україні	35
Куценко Т.М. Теоретичні основи прогнозування інноваційного розвитку регіону	42
Малахова Л.В. Влияние политики международных финансово-экономических организаций на глобальную продовольственную проблему	47
Мирошниченко Ю.В. Криза зовнішньої заборгованості країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою	52
Молодченко О.М. Шляхи подолання проблемних питань двосторонніх торговельно-економічних відносин між Україною та Чеською республікою	56
Науменко М.О., Гриценко А.І. Управління підвищенням якості послуг	60
Фещенко Л.В., Рибалка І.М. Вдосконалення організації планування і прогнозування доходів місцевих бюджетів	63
Ханова Е.В. Определение конкурентоспособности приграничных регионов Украины и России: пути ее повышения	67
Черноіванова Г.С. Визначення поняття «витрати» згідно ПСБО, МСБО та працях сучасних вчених	71
Щербань О.Д. Напрями удосконалення формування доходів місцевих бюджетів	74

Проблеми транспортного комплексу України

Акимова О.В., Жижа Б.А. Стратифікація транспортного процесу при організації інтермодальних перевезок	80
Блиндюк Р.В. Особливості організації ефективної логістичної системи на залізничному транспорті України	83
Булгакова Ю.В. Механізм управління ремонтом вантажних вагонів	86
Васильєв О.Л., Лук'янова О.М. Напрямки забезпечення економічної безпеки залізничного транспорту	92
Волохов В.А., Васильєв О.Л. Використання логістичного підходу для оптимізації вантажних залізничних тарифів	96
Гриценко Н.В. Стратегія планування як частина реформування залізничного транспорту України	99
Зоріна О.І., Калабухіна М.Ю. Методичний підхід до визначення соціального ефекту від збереження вантажного руху малодіяльних ділянок	102
Кірдіна О.Г. Оновлення рухомого складу залізничного транспорту: вектор на вітчизняного виробника	106
Кондратюк М.В. Шляхи оновлення вантажного рухомого складу залізничного транспорту України	109
Ломинога И.В. Управление затратами на безопасность в железнодорожной отрасли	111
Новіцька І.В. Європейський досвід у розвитку залізничного транспорту і туристичної галузі України	114
Озерська А.В. Інвестиційно-інноваційна політика розвитку залізничного транспорту	118
Полякова О.М., Бабенко К.А. Сучасні тенденції розвитку інвестиційних процесів на залізничному транспорті України	120
Семеняк М.М. Кадрове забезпечення Укрзалізниці в умовах реформування залізничного транспорту	125
Токмакова І.В. Сутність стратегічного партнерства на залізничному транспорті	130
Українська Л.О. Формування конкурентоспроможності залізничних перевезень в умовах глобалізованого ринкового середовища	134
Чередніченко О.Ю. Щодо необхідності впровадження системи комплексного захисту інформаційних ресурсів підприємств та установ залізничного транспорту	137
Шевченко А.В. Застосування логістичного підходу при плануванні роботи залізничного транспорту	140

Божанова О.В. Контролінг в системі управління промисловим підприємством: теоретико-методологічний аспект	144
Буднікова Ю.В. Управління ентропією з метою підвищення інвестиційної привабливості підприємства	147
Гончаренко М.Л., Тимошенко С.В. Особенности построения и функционирования системы оценки персонала предприятий	150
Гончаренко М.Л., Щетина М.І. Проблеми формування інвестиційних ресурсів підприємства	154
Yemelyanova K.S. Methods of a cruise tourism services quality evaluation	158
Єфіменко Т.І. Вдосконалення методики обліку формування та розподілу загальновиробничих витрат залізничних підприємств	161
Журавель М.Ю., Полозова Т.В., Стороженко О.В. Практичні аспекти оцінки рівня правової безпеки підприємства	166
Кондусова Л.Ф., Гуріна Д.Ю. Розробка стратегічного плану управління фінансовими ресурсами підприємства	169
Костюк Ж.С. Сутність поняття «економічна безпека підприємств залізничного транспорту»	173
Луценко О.А. Аналіз фінансових джерел відтворення основних засобів у сільськогосподарських підприємствах	179
Маковоз О.В., Авагімов А.А. Визначення поняття економічної безпеки підприємства	183
Маковоз Е.В., Россочинская О.П. Управление рисками сельскохозяйственных предприятий	185
Михайлова Ю.В. Методичні основи оцінки привабливості портів на прикладі Середземноморсько-чорноморського регіону	188
Науменко М.О., Кулешов В.О. Удосконалення управління трудовими ресурсами підприємства	193
Нескородєва І.І., Грачова О.О. Дослідження сутності класифікаційних аспектів банкрутства підприємства	196
Нескородєва І.І., Коцегуб Ю.О. Дослідження сутності економічної категорії «фінансова діяльність підприємства»	200
Онищенко С.П., Шихеева Е.Д. Обзор современных схем финансирования флота	204
Пантелєєв М.С., Шматько Н.М. Формування механізму стратегічного управління потенціалом підприємства	209
Поливана Л.А. ERP- системи для автоматизації обліку фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі	216

Українська Л.О. Інноваційне спрямування розвитку корпоративної культури	219
Уткіна Ю.М., Соломников І.В. Трудовий потенціал підприємства: сутність, структура, підходи до її формування	223
Чебанова Н.В. Концепція бюджетного контролю в управлінні витратами підприємств	227
Чобіток В.І., Пятилокотова К.С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект	230
Шульгіна Л.М., Юхименко В.В. Методика оцінювання ефективності стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств	234

Менеджмент і маркетинг

Коковіхіної О.О., Іванової І.І. Системний підхід до управління витратами підприємства промислового залізничного транспорту	240
Науменко М.О., Бляшенко М.І. Удосконалення стратегічного управління підприємства	244
Прохорова В.В., Тютюнник Ю.Д. Економічні регулятори управління оборотним капіталом підприємства	246
Якименко Н.В., Сальченкова Е.В. Управление лояльностью персонала с целью обеспечения эффективности деятельности предприятия	251
Ярмош О.В., Крецул Р.М. Удосконалення системи управління фінансовою діяльністю ВНЗ	254

Інвестиційна та інноваційна діяльність

Куделя В.І. Інноваційна діяльність як фактор підвищення конкурентоспроможності залізничного транспорту	259
Пакуліна А.А. Інновації в управлінні соціальним комплексом	261

Соціально-економічні питання

Шкуліна Л.В. Вплив макроекономічних чинників на заробітну плату працівників залізничного транспорту: стохастичний зв'язок	267
---	-----

Державне регулювання економіки

Гаврильченко О.В. Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні	274
--	-----

Context

General economic question

Dykan V.L. Strategic priorities of economy of Ukraine in a changing world centers of economic and political power	11
Goncharenko N.I. Integration Ukrainian market financial services in the global system	17
Dykan V.V. Problems and prospects of innovation building complex Ukraine	20
Dombrowski O.H. Transformatsiyi Homo oeconomicus in timespace creative society	22
Doroshenko G.O. Theoretical aspects of management of bank individual credit risk	26
Zhuravl'ov O.V. Abstract balance of payments in Ukraine and Belarus: regulation and ways of leveling	30
Kalinichenko L.L. Bryn'ko O.O. Tendentsiyi retail banking services in Ukraine	35
Kutsenko T.V. Theoretical bases of innovative development of region	42
Malakhova L.V. Political influence international financial and economic organizations at the global food problem	47
Miroshnichenko Y.V. Crisis external debt of developing countries and countries with transition economies	52
Molodchenko O.M. Ways of overcoming the problem of bilateral trade and economic relations between Ukraine and the Czech republic	56
Naumenko M.O., Gritsenko A.I. The management of the improvement of the quality of services	60
Feshchenko L.V., Rybalka I.N. Improving the organization of planning and forecasting revenues of local budgets	63
Khanova E.V. Definition of competitiveness border regions of Ukraine and Russia: ways of its improvement	67
Chernoivanova A.S. The definition of "costs" under NSBU, IAS and the writings of modern scholars	71
Shcherban E.D. Directions for of improvement local budget revenues	74

Problems of the transport complex of Ukraine

Akimova O.V., Zhizha B.A. Stratification of a transport process during organization of intermodal transport	80
Blyndyuk R.V. Features of an effective logistics system for railway transport of Ukraine	83
Bulgakova J.V. Mechanism of repair of freight cars	86
Vasilyev O.L., Lukyanova E.N. Directions of providing economic security of railway transport	92
Volokhov V.A., Vasilyev O.L. Using a logistic approach to optimize the rail freight rates	96
Gritsenko N.V. Strategy planning as part of reform railway transport of Ukraine	99
Zorina O.I., Kalabuhina M.Y. Methodological approach to the social impact of freight traffic was actively conservation areas	102
Kirdina E.G. Upgrade of railway transport rolling stock: vector on the home producer	106
Kondratyuk N.V. Ways of updating of freight rolling stock of railway transport of Ukraine	109
Lominoga I.V. Management security costs in the rail industry	111
Novitska I.V. European experience in the development of rail transport and tourism industry Ukraine	114
Ozerskaya A.V. Investment-innovative policy of development of railway transport	118
Polyakova A.M., Babenko K.A. Modern trends in the investment process railways in Ukraine	120
Semenyak M.M. Staffing of Ukrainian railways under conditions of railway reform	125
Tokmakova I.V. The essence of strategic partnership on the railway transport	130
Ukrainianska L.O. Competitiveness of rail transportation in the globalized market environment	134
Cherednichenko O.U. As necessary, the introduction of integrated information resources protection enterprises and institutions railway	137
Shevchenko A.V. Application of logistic approach in planning of railway transport	140

Enterprise economics

Bozhanova O.V. Controlling in the management of industrial enterprises: theoretical and methodological aspects	144
Budnikova Y.V. Management entropy to increase the investment attractiveness of the company	147
Goncharenko M.L., Timoshenko S.V. Features of construction and operation of a personnel evaluation enterprises	150
Goncharenko M.L., Shchetina M.I. Problems of formation of investment enterprise resource	154
Yemelyanova K.S. Methods of a cruise tourism services quality evaluation	158
Efimenko T.I. Improving methods of accounting formation and distribution overhead costs railway company	161
Zhuravel M.Y., Polozova T.V., Storozhenko O.V. Practical aspects of assessment the level of enterprise legal security	166
Kondusova L.F., Hurina D.Y. Developing a strategic plan for the management of financial resources of the enterprise	169
Kostyuk ZH.S. Essence of the concept "economic security railway"	173
Lutsenko O.A. Analiz financial sources of fixed capital reproduction in farms	179
Makovoz O.V. Avahimov A.A. The definition of economic security	183
Makovoz O.V., Rossochinskaya O.P. Risk management of agricultural enterprises	185
Mikhailova Y.V. Methodological basis of assessment appeal port on the Mediterranean case-black sea region	188
Naumenko M.O., Kuleshov V.O. Improvement of the management of human resources of the enterprise	193
Neskorodyeva I.I., Grachev A.A. Study of the essence of classification aspects of bankruptcy enterprise	196
Neskorodyeva I.I., Kotsegub Y.A. Essence research economic categories "financial activity"	200
Onyshchenko S.P., Shiheeva E.D. Review modern schemes of financing the fleet	204
Panteliev M.S., Shmatko N.M. Forming of mechanism of strategic management by potential of enterprise	209
Polyvana L.A. ERP-system to automate accounting financial results retailers	216

Ukrainianska L.O. Innovative approach of corporate culture	219
Utkina Yu.M. Solomnikov I.V. Labor potential enterprise: nature, structure, approaches to shaping	223
Chebanova N.V. Concept of fiscal control in management cost companies	227
Chobitok V.I., Pyatlyokotova K.S Enterprise management Current assets: theoretical aspects	230
Shulgina L.M., Iukhymenko V.V. Methodology of assessment of strategic management of innovative development' efficiency	234

Management and marketing

Kokovikhina A.A., Ivanovoj I.I. Systematic approach to cost management industrial railway	240
Naumenko M.O., Bliashenko M.I. Improvement of strategic management of the enterprise	244
Prokhorova V.V., Tyutyunnik Yu.D. The economic regulators working capital management of the enterprise	246
Yakimenko N.V., Salchenkova O.V. Management by loyalty of personnel with the purpose of providing of efficiency of activity of enterprise	251
Iarmosh O.V., Kretsul R.M. Improving the management of financial activities of universities	254

Innovation and investment practice

Kudelya V.I. Innovation activity as a factor of improving the competitiveness of rail transport	259
Pakulina A.A. Innovations in the management of social complex	261

Economics-social tasks

Shkulipa L.V. The impact of macroeconomic factors on the employee's salary Rail: stochastic relationship	267
--	-----

Government regulation

Gavrylchenko O.V. Legal regulation of business in Ukraine	274
---	-----

- 4 Основи економіки транспорту: Підручник / Щелкунов В. І., Кулаєв Ю. Ф., Зайончик Л. Г., Загорулько В. М. та ін. — К.: Кондор, 2011. — 392 с. 70-95
- 5 Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки [Текст]: Навч. посіб. / П. Й. Атамас - 2-ге вид. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 392 с.
- 6 Бухгалтерський учет основной деятельности железных дорог Украины : учеб. для вузов ж.-д. трансп. / Б. А. Шумляев, Е. И. Рябый, В. И. Дзюба, А. Я. Николайчук ; под ред. Б. А. Шумляева. — Днепропетровск : [б. и.], 2003. — 455 с.
- 7 Дрозд І. К. Концепції обліку та контролю фінансових результатів (на підприємствах залізничного транспорту) : монографія / І. К. Дрозд, Г. Б. Назарова. — К. : Баланс, 2009. — 229 с.
- 8 Сучасні проблеми обліку [Текст]: монографія / за ред. М.С. Пушкар — Тернопіль: ТНЕУ, 2010 -268 с.
- 9 Кавторєва Я.І. Бухгалтерський облік [Текст]: збірник систематизованого законодавства / Я.І. Кавторєва - 11-е вид., переробл. і доп. - Х.: Фактор, 2011. - 672с.
- 10 Порядок економічних взаємин на залізничному транспорті України» від 03.07.2000 р. № 251-Ц [офіційний текст]; Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджені наказом Укрзалізниці від 24.03.2000 №109-Ц (із змінами та доповненнями)[офіційний текст] ; План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій основної діяльності залізничного транспорту України, затверджений наказом Укрзалізниці від 19.01.2000 р. № 17-Ц, (із змінами та доповненнями)[офіційний текст]// Реформування бухгалтерського обліку на залізничному транспорті України : офіц. вид. / [М. В. Макаренко, Ю. М. Цветов, Н. С. Соколовська та ін.]. — К., 2002. — С. 226–234.
- 11 Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті [офіційний текст] // [затверджено Наказом Міністерства транспорту України від 05.02.2001 р., № 65]. — 22 с.— Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0065361-01>
- 12 Інструкція про порядок заповнення форми №10-зал «Звіт про доходи і витрати підприємств основної діяльності залізничного транспорту України» затверджена Наказом Укрзалізниці від 21.08.2007 № 417-Ц (в редакції наказу від 26.11.2008 № 519-Ц).[Текст] / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.pz.gov.ua/news/cb/g2011.pdf4>.
- 13 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіна України від 31.03.1999 № 87]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0396-99>
- 14 Податковий кодекс України [офіційний текст]: [Електронний ресурс] // [Верховна Рада України.] - Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/podatkovij_kodeks_ukraini/statja-138.htm
http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=347508
- 15 Боїла Л. І. Сутність та склад витрат підсобно-допоміжної діяльності залізничного транспорту / Л.І. Боїла // Вісник житомирського державного технологічного університету. — Житомир, 2010. — №1 (51). — С. 153-156.

Аннотация. Раскрыты особенности методики учета операций распределения общепроизводственных расходов на предприятиях железнодорожного транспорта. Предложено использование соответствующей терминологии и бухгалтерских счетов для регистрации операций формирования, распределения и расходования ресурсов общепроизводственного назначения железнодорожных предприятий

Ключевые слова: общепроизводственные расходы, себестоимость перевозок, себестоимость реализации, распределяемые и не распределяемые общепроизводственные расходы, затраты, активы, счета бухгалтерского учета.

Summary. The features of methods of account of operations of allocation of общепроизводственных charges are exposed on enterprises railway transport the use of corresponding terminology and business accounts is Offered for registration of operations of forming, distribution and expense of resources of the общепроизводственного setting of railway enterprises

Keywords: общепроизводственные charges, prime price of transportations, prime price of realization, distributed and undistributed общепроизводственные charges, expenses, assets, accounts of record-keeping.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.*

УДК 65.012.8

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РІВНЯ ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*Журавель М.Ю., аспірант,
Полозова Т.В., к.е.н., доцент,
Стороженко О.В., к.т.н., доцент (ХНУРЕ)*

Запропоновано ключові задачі щодо забезпечення правової безпеки підприємства. Сформовано систему показників оцінки рівня правової безпеки підприємства.

Ключові слова: *правова безпека підприємства, оцінка рівня правової безпеки, система показників оцінки правової безпеки.*

Постановка проблеми. Необхідною умовою ефективного функціонування та стійкого розвитку підприємства є забезпечення його економічної безпеки. Це зумовлено збільшенням внутрішніх та зовнішніх загроз безпеці підприємства. Правова безпека є однією з ключових складових економічної безпеки підприємства. Підприємство може певний час функціонувати при низькому рівні правової безпеки. Однак, недостатній рівень компетентності працівників юридичної служби або помилки у договірній документації обов'язково призведуть до втрати конкурентоспроможності підприємства. Отже, забезпечення правової безпеки має бути пріоритетною задачею вищого керівництва підприємств. Для підтримання належного рівня правової безпеки необхідно систематично проводити моніторинг та оцінку її рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням забезпечення належного рівня правової безпеки підприємств присвячено багато наукових праць сучасних фахівців. Вагомий внесок в розкриття цієї проблеми зробили Г. Білоконенко [1], Л. Ортинський [2], С. Покропивний [3], С. Ілляшенко [4], Е. Олейніков [5], П. Кравчук [6], Н. Реверчук [7], С. Довбня [8] та інші.

Автори роботи [1] пропонують визначати рівень правової безпеки як співвідношення втрат, понесених підприємством унаслідок порушення правових норм, і загального розміру відвернених юридичною службою втрат. Такий підхід є занадто узагальненим, оскільки на базі аналізу одного показника важко встановити, що саме стало причиною низького рівня правової безпеки. У роботі [7] при оцінці правової безпеки розраховується співвідношення відшкодованих та нарахованих штрафних санкцій, а також питома вага судових справ, виграних у суді, у загальній кількості судових позовів підприємства. За такого підходу залишаються поза увагою питання якості відстоювання інтересів підприємства у суді, якості пророблення договірної документації тощо. Автори наукової праці [5] проводять оцінку шляхом порівняння (зіставлення) величини погрози безпеки та ефективності заходів щодо її запобігання. Але запропонований ними критерій не має конкретного кількісного вираження, що є безперечним недоліком, а просто прямує до максимуму. Отже, на сьогоднішній день не існує єдиного підходу до оцінки правової безпеки підприємства, за якого були б враховані всі аспекти безпеки.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Недостатня розробленість методичної бази оцінки правової безпеки підприємства обумовлює необхідність вдосконалення інструментарію для її оцінки.

Формування цілей статті. Виходячи з актуальності та ступеня розробки даної проблеми метою статті є формування ключових задач щодо

забезпечення правової безпеки підприємства та розробка системи показників оцінки її рівня.

Виклад основного матеріалу. Для підтримання належного рівня економічної безпеки в практичній діяльності підприємство має забезпечувати максимальну ефективність та безпеку кожної функціональної частки своєї діяльності. Відповідно до підходу, викладеному в роботі [9], правова безпека є однією з функціональних складових тактичної економічної безпеки.

Тактична безпека відображає здатність підприємства до відтворювання у процесі реалізації ним господарської діяльності, що досягається при певному рівні ефективності використання ресурсів підприємства. Зазначена складова економічної безпеки характеризує ефективність організації виробничо-господарської та комерційної діяльності підприємства, раціональність використання його економічного потенціалу [8]. Правова безпека характеризує правову захищеність інтересів підприємства і його співробітників.

Для забезпечення конкурентоспроможності керівництво сучасних вітчизняних підприємств має забезпечувати підтримування належного рівня правової безпеки. Для цього необхідно виконувати певні задачі.

До ключових задач щодо забезпечення правової безпеки підприємства слід віднести такі:

- систематичне відстеження змін у діючому законодавстві;
- юридичне пророблення договірної документації;
- правове навчання персоналу;
- контроль за виконанням діючого законодавства;
- підтримання високого рівня кваліфікації працівників юридичної служби підприємства;
- прогнозування тенденцій розвитку економіко-політичного процесу;
- належне фінансування юридичної служби підприємства;
- всебічне правове забезпечення всіх функціональних складових економічної безпеки підприємства.

Слід зазначити, що виконання всіх цих задач закладе підґрунтя для створення надійної системи забезпечення правової безпеки сучасних підприємств [10].

Показники оцінки правової безпеки повинні відповідати критеріям кількісного вираження, доступності, ясності та прозорості, а також мають охоплювати всі важливі аспекти правової безпеки підприємства. Отже, показники повинні бути кількісно виражені, що забезпечить об'єктивність та однозначність оцінки. Доступність означає, що витрати на отримання інформації для розрахунку мають бути економічно доцільні. Ясність та прозорість означає, що аналітик повинен чітко

розуміти значення обраних показників. Для забезпечення ефективного прийняття рішень за результатами оцінки, система показників має найбільш повно охоплювати різні аспекти правової безпеки. Це дозволить оперативно реагувати на виявлені загрози. Виходячи з цього було сформовано наступну систему показників для оцінки рівня правової безпеки підприємства.

Коефіцієнт якості юридичного захисту ($K_{ю.з.}$) пропонується визначати за формулою:

$$K_{ю.з.} = \frac{CC_в}{CC_з}, K_{ю.з.} \rightarrow 1, \quad (1)$$

де $CC_в$ – кількість виграних судових справ, порушених проти підприємства, од.;
 $CC_з$ – загальна кількість порушених проти підприємства судових справ, од.

Коефіцієнт якості відстоювання інтересів у суді ($K_{в.інт.}$) слід розраховувати за формулою:

$$K_{в.інт.} = \frac{СП_{з.д.}}{СП_з}, K_{в.інт.} \rightarrow 1, \quad (2)$$

де $СП_{з.д.}$ – кількість задоволених судових позовів підприємства, од.;

$СП_з$ – загальна кількість позовів підприємства, од.

Коефіцієнт фінансування юридичної служби ($K_{фін.}$) визначається за формулою:

$$K_{фін.} = \frac{B_{фін.}}{B_з}, 0,05 \leq K_{фін.} \leq 0,1, \quad (3)$$

де $B_{фін.}$ – витрати на фінансування юридичної служби, грн.;

$B_з$ – загальні витрати підприємства, грн.

Коефіцієнт якості пророблення договірної документації ($K_{п.д.д.}$) розраховується за формулою:

$$K_{п.д.д.} = \frac{D_d - CC_p}{D_d}, K_{п.д.д.} \rightarrow 1, \quad (4)$$

де D_d – загальна кількість діючих у звітному періоді договорів, од.;

CC_p – кількість судових справ, порушених проти підприємства через недостатнє пророблення договірної документації, од.

Коефіцієнт якості юридичного забезпечення ($K_{ю.з.аб.}$) слід визначати за формулою:

$$K_{ю.з.аб.} = \frac{D_d - B_d}{D_d}, K_{ю.з.аб.} \rightarrow 1, \quad (5)$$

де B_d – кількість договорів, за якими були понесені втрати через недоробки в юридичному забезпеченні, од.

Разом з цим пропонується також розраховувати коефіцієнт платіжної дисципліни ($K_{п.д.}$) за формулою [2]:

$$K_{п.д.} = \frac{П_{о.д.} - ШС_в}{П_{о.д.}}, K_{п.д.} \rightarrow 1, \quad (6)$$

де $П_{о.д.}$ – прибуток від операційної діяльності, грн.;

$ШС_в$ – витрати на відшкодування підприємством штрафних санкцій, грн.

Коефіцієнт юридичного менеджменту ($K_{ю.м.}$) необхідно визначати за формулою [2]:

$$K_{ю.м.} = \frac{ШС_н}{ШС_б}, K_{ю.м.} \rightarrow 1, \quad (7)$$

де $ШС_н$ – дохід від нарахованих штрафних санкцій, грн.

Висновки. Використання сформованої системи показників надасть змогу підвищити об'єктивність результатів оцінки правової безпеки підприємства. Виконання запропонованих ключових задач щодо забезпечення правової безпеки сприятиме підвищенню її рівня.

Подальші дослідження у цій сфері можуть бути спрямовані на розробку комплексної діагностики рівня правової безпеки підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоконенко, Г.В. Економічна діагностика [Текст]: конспект лекцій / Г.В. Білоконенко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 136 с.
2. Ортинський, Л.В. Економічна безпека підприємств, організацій та установ [Текст]: Навч. посіб. / В. Л. Ортинський, І. С. Керницький та ін. – К.: Права еднїсть, 2009. – 544 с.
3. Економіка підприємства [Текст]: Підручник. 3-тє вид. / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2008. – 323 с.
4. Економіка підприємства [Текст]: Підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2012. – 858 с.
5. Олейников, Е. А. Экономическая и национальная безопасность [Текст]: Учебник для вузов / Е. А. Олейников. – М.: Экзамен, 2009. – 768 с.
6. Кравчук П.Я. Діагностика та механізм забезпечення корпоративної безпеки підприємства [Текст]: Монографія. / Кравчук П.Я., Кравчук О.Я. // – Луцьк: Надстир'я, 2008. – 182с.
7. Реверчук, Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур [Текст]: монографія / Н.Й. Реверчук. – Львів: ЛБІ НБУ, 2008. – 195 с.
8. Довбня, С.Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства [Текст] / С.Б. Довбня, Н.Ю. Гічова // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 88-97.
9. Журавель, М.Ю. Декомпозиція економічної безпеки підприємства [Текст] / М.Ю. Журавель, Т.В. Полозова // Актуальні питання розвитку сучасної економіки: колективна монографія. Частина 2 / ред. О.О. Непочатенко, Ю.О. Нестерчук. – Умань: Видавець «Сочінський», 2011. – С. 79-86.
10. Журавель, М.Ю. Організаційне забезпечення складових економічної безпеки підприємства [Текст] / М.Ю. Журавель, Т.В. Полозова // Економіка: проблеми теорії та практики:

збірник наукових праць. – Випуск 257: В 7 т. – Т. III. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. – С. 613-619.

Аннотация. Предложены ключевые задачи по обеспечению правовой безопасности предприятия. Сформирована система показателей оценки уровня правовой безопасности предприятия.

Ключевые слова: правовая безопасность предприятия, оценка уровня правовой безопасности, система показателей оценки правовой безопасности.

Summary. Key tasks to providing of enterprise legal security are proposed. The system of indicators to assessment the level of legal security was formed.

Keywords: enterprise legal security, estimation of legal strength security, system of indicators the level of legal security.

Рецензент д.е.н., професор ХНУРЕ Костін Ю.Д.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Назаренко І.Л.

УДК 005.51:005.21

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

*Кондусова Л.Ф. к.е.н., доцент,
Гуріна Д.Ю., студентка (ХНЕУ)*

У статті приділяється увага етапам розробки та реалізації стратегічного планування управління фінансовими ресурсами на підприємствах України. Визначені елементи процесу стратегічного планування, проаналізовано наведені елементи процесу стратегічного управління фінансовими ресурсами підприємства.

Ключові слова: стратегічне планування, фінансові ресурси, процес стратегічного планування, стратегічний потенціал, стратегічна карта.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями.

Стратегічне планування являє собою циклічний управлінський процес, який передбачає розробку місії підприємницької структури, визначення комплексу цілей та вибору серед них пріоритетних, аналіз нестабільності зовнішнього середовища, розробку оптимальної стратегії та визначення необхідних ресурсів для її реалізації. Процес розробки, аналізу, затвердження та забезпечення реалізації стратегічних планів є новим підходом в управлінні. Важливою умовою ефективного процесу стратегічного планування є вміння управлінця мислити стратегічно. Але не дивлячись на стратегічну сутність, спрямованість розвитку організації, планування її діяльності може бути короткостроковим. При цьому, уникнення наслідків прорахунків, допущених в результаті стратегічного планування, не можливе за допомогою тактичних кроків в процесі функціонування організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спирається автор з посиланням на джерела.

Дослідженням управлінських аспектів і фінансового менеджменту займалися В.Г.Андрійчук [1], І.Т.Балабанов [2], І.А.Бланк [3], В.В.Ковальов [8], Л.Н.Павлова [10] та інші.

Серед зарубіжних вчених, які займалися питаннями фінансового менеджменту, функціонування фінансових активів, грошових коштів корпорацій, можна виділити: Ю. Брігхему [4], Д. Джонса [5], П. Друкера [5], Дж. Кейнса [7] та інші.

Виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття.

Аналіз етапів розробки стратегічного плану будівельного підприємства, орієнтованого на покращення системи управління фінансовими ресурсами.

Формування цілей статті.

Метою цієї статті є визначення головних елементів стратегічного плану управління фінансовими ресурсами, для удосконалення цього процесу на підприємстві будівельної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

На першому етапі проводиться кількісне оцінювання стратегічного потенціалу по виділених чотирьох його елементах (загальне управління, маркетинговий, інноваційний і виробничий), на основі оцінки забезпеченості кожного елемента ресурсами різних типів (кадрові, матеріально-технічні й фінансові й інформаційно-технологічні). У результаті одержуємо ромб ефективності використання потенціалу підприємства (рис. 1.).